

## แบบบันทึกองค์ความรู้

\*\*\*\*\*

๑. ชื่อความรู้ กว่าจะตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ด้วยความสำเร็จ
๒. เจ้าของความรู้ นางสาวไพบรียา กางโสภา
๓. ตำแหน่ง / สังกัด นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ สังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก  
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
๔. แก่ปัญหาเกี่ยวกับ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นใหม่ หลังจากที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  
เคยล้มมาแล้ว
๕. เลื่องเล่า

บ้านหนองเม็ก หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก มีประชากรจำนวน ๕๕๑ คน ๑๕๒ ครัวเรือน ห่างจากตัวอำเภอรยะทางประมาณ ๑๖ กิโลเมตร ปัจจุบันมีนายสมาน เอี่ยมโคกสูง เป็นผู้นำหมู่บ้าน บ้านหนองเม็ก มีกองทุนการเงินต่าง ๆ ในหมู่บ้านจำนวนมาก แต่การบริหารจัดการกองทุนล้มเหลวมาหลายปี เช่น กองทุนหมู่บ้าน ไม่มีการปิดงบดุลเพราะไม่สามารถเก็บเงินคืนได้ตามระเบียบตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ เงินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ไม่สามารถเก็บคืนได้ครบ มีครัวเรือนเป้าหมายค้างชำระไม่เป็นไปตามงวดที่กำหนดตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตล้ม เนื่องจากคณะกรรมการและสมาชิกไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันและไม่มีการเก็บเงินสัจจะ มีครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. ด้านรายได้ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน ๕ ครัวเรือน

### กระบวนการ วิธีการแก้ไขปัญหา ดังนี้

๑. ศึกษาข้อมูล และวิเคราะห์สภาพความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้าน เรื่องการประกอบอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจโดยรวม สภาพแวดล้อมทั่วไป กลุ่มอาชีพ กองทุนต่างๆ ที่มีในหมู่บ้าน
๒. นำข้อมูลที่ได้ศึกษาไปวิเคราะห์ นำไปประชุมปรึกษาหารือกับผู้นำ คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชน ถึงสภาพปัญหาที่คนในหมู่บ้านกำลังประสบอยู่ และร่วมกันหาแนวทางวิธีการแก้ไขปัญหา
๓. ประชุมคณะกรรมการและประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจในระเบียบแนวทางการดำเนินงานกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่อง
๔. ติดตามและทวงถามหนี้ค้างกองทุนต่าง ๆ ทั้งกองทุนเงินล้าน กองทุนโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) โดยประชุมคณะกรรมการและสมาชิก ร่วมกันผลักดันให้มีการชำระหนี้โดยใช้พลังประชาชนในหมู่บ้านในการกดดันผู้ค้างชำระ และทำหนังสือทวงถาม อย่างต่อเนื่อง
๕. ติดตามดูแลครัวเรือนยากจนตามแนวทางกรมการพัฒนาชุมชน และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ เช่น อบต. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมหาสารคาม กาชาดจังหวัดมหาสารคาม
๖. ประชุมสร้างความเข้าใจแนวทางกระบวนการพัฒนาหมู่บ้านตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกันปรับปรุงภูมิทัศน์หมู่บ้านให้ดูสวยงาม ปลอดภัยสิ่งปฏิกูล
๗. ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ใหม่ ช่วยแนะนำให้คณะกรรมการกองทุนต่าง ๆ จัดทำเอกสารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบ โดยเฉพาะเอกสารของโครงการ กข.คจ. ต้องมีเอกสารให้ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน เพื่อให้งานกองทุนที่มีปัญหาสามารถขับเคลื่อนไปได้ โดยให้คณะกรรมการและสมาชิกอยู่ร่วมกันโดยใช้หลักหลักนิติธรรม

## เทคนิคในการปฏิบัติงานให้สำเร็จของพัฒนากร มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๑. ประชุมสร้างความเข้าใจระเบียบแนวทางการดำเนินงานกองทุนต่าง ๆ ดูแลช่วยเหลือครัวเรือนยากจนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. ด้านรายได้ ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ติดตามงานพัฒนาอื่น ๆ ช่วยแนะนำและร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เช่น เรื่องกองทุนชุมชน ปัญหาความยากจน การพัฒนาหมู่บ้านให้น่าอยู่ โดยเริ่มจากการปรับปรุงภูมิทัศน์หมู่บ้าน อย่างต่อเนื่อง
๒. ตอนแรกผู้นำหมู่บ้านและประชาชนไม่ไว้วางใจ ว่าพัฒนากรจะสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้ เพราะปัญหาเกิดเรื้อรังมานานแล้ว แถมยังเป็นพัฒนากรบรรจุใหม่ และเป็นผู้หญิง แต่ด้วยความที่ลงพื้นที่สร้างความเข้าใจบ่อย ๆ ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนเป็นที่ประจักษ์ ประชาชนในหมู่บ้านเริ่มเห็นความตั้งใจที่พัฒนากรจริงใจทำ จึงเริ่มหันมาให้ความร่วมมือขับเคลื่อนกิจกรรมกรรมต่าง ๆ งานพัฒนาจึงสำเร็จได้ง่ายขึ้น
๓. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นใหม่ พัฒนาร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประเภทสมาชิกกิตติมศักดิ์ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สมาชิกอื่น ๆ ว่ากลุ่มฯจะไม่ล้มอีก และใช้ผลักดันในการขับเคลื่อนงานโครงการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนด้วย คือ ถ้าใครไม่ออมเงินก็จะมีสิทธิยืมเงินกองทุน กข.คจ.
๔. บูรณาการการทำกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่ สร้างความเชื่อใจ และทำให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน ความร่วมมือต่าง ๆ ก็เกิดขึ้น โดยไม่ใช้งบประมาณ
๕. การลงพื้นที่ของพัฒนากร ต้องประสานภาคีพัฒนาไปด้วย เพื่อลดการปะทะเมื่อประชาชนใช้อารมณ์เหนือเหตุผล ช่วยให้เกิดการออม

## ผลสำเร็จในการแก้ไขพัฒนา/พัฒนา

๑. กองทุนหมู่บ้านเก็บเงินคืนครบสามารถปิดบุดได้ตามระเบียบ และทำเรื่องขอเพิ่มทุนระยะที่ ๓ ลำดับที่ ๒ ได้สำเร็จ มีคณะกรรมการบริหารงานชุดใหม่ที่มาจากการคัดเลือกของสมาชิกกองทุนฯ เอง ปรับปรุงระเบียบข้อบังคับกองทุนใหม่เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้ แต่งตั้งมีตรวจสอบภายในให้ใหม่ กองทุนหมู่บ้านสามารถขับเคลื่อนได้ตามระเบียบแนวทางที่กำหนด
๒. กองทุนโครงการแก้ไขปัญหาค่าความยากจน กข.คจ. สามารถเก็บเงินยืมที่ค้างได้ครบ มีการประชุมคัดเลือกคณะกรรมการบริหารงานใหม่ ปรับปรุงระเบียบ และจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยมติที่ประชุมรับรอง สามารถปล่อยเงินให้ครัวเรือนเป้าหมายได้ยืม โดยปรับปรุงการยืมเงินและการส่งใช้เงินเป็นปีต่อปี เพื่อทดสอบความซื่อสัตย์ของสมาชิก และแก้ปัญหาค่าความยากจนส่งใช้เงินยืม
๓. ได้ร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านในการจัดสรรที่สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านเพื่อหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ครัวเรือนยากจน เพราะถูกไล่ที่ และประสานกาชาดจังหวัดมหาสารคาม ให้การสนับสนุนปรับปรุงบ้านอาศัยให้ใหม่จำนวน ๑ ครัวเรือน ส่วนครัวเรือนยากจนอื่น ๆ ให้ความช่วยเหลือด้านอาชีพเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ งบประมาณของกรมการพัฒนาชุมชน
๔. ประชาชนเห็นผลการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในหมู่บ้านสำเร็จ เกิดความไว้วางใจ ยอมรับ จึงสมัครใจร่วมกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นใหม่

## แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑. หลักการมีส่วนร่วม หลักการอยู่ร่วมกัน (หลักนิติธรรม)
๒. งานของพัฒนากรอยู่ในพื้นที่
๓. การเชื่อมประสานภาคีการพัฒนา